

so se kandelabri, pred uršulinsko cerkvijo so zgradili tudi stopnišče z balustrado, park Zvezda je obdal z betonskimi stebrički, trg pa povezal z nabrežjem Ljubljane s stopniščem in prehodom. Poskusil je tudi preurediti park Zvezda. Namesto kostanjev je skušal zasaditi platane, a je bil odpor javnosti prevelik. Ideja je bila uresničena šele v začetku 40. let 20. stoletja, ob postavitvi spomenika kralju Aleksandru (na mestu današnjega sidre). Posegi v park in trg so se dogajali tudi med 2. svetovno vojno (preoranjje parka, gojenje zelenjave) in po njej (npr. rušitev Wurzbachove hiše leta 1962, preureditev trga v parkirišče). S tem in širitvijo današnje Slovenske ceste je bila porušena simetrija trga, celoten prostor pa vedno bolj neurejen in zanemarjen. Zadnje večje spremembe je Kongresni trg doživel v začetku 21. stoletja, ko so pod njim zgradili garažno hišo (le-ta ne sodi na to mesto, ampak na obrobje mesta), trg pa preuredili za različne prireditve. Sam poseg pod površje trga je prinesel delno uničenje kulturne dediščine, pojavil se je problem podtalnice, ki še danes ni rešen na ustrezen način (poplavljanja kletnih prostorov v hišah ob trgu, poškodbe hiš in uršulinske cerkve ipd.). Podobne težave je mesto doživelo že ob graditvi Cankarjevega doma, vendar se »velmožje« iz zgodovine niso ničesar naučili. Žal je denar sveta vladar.

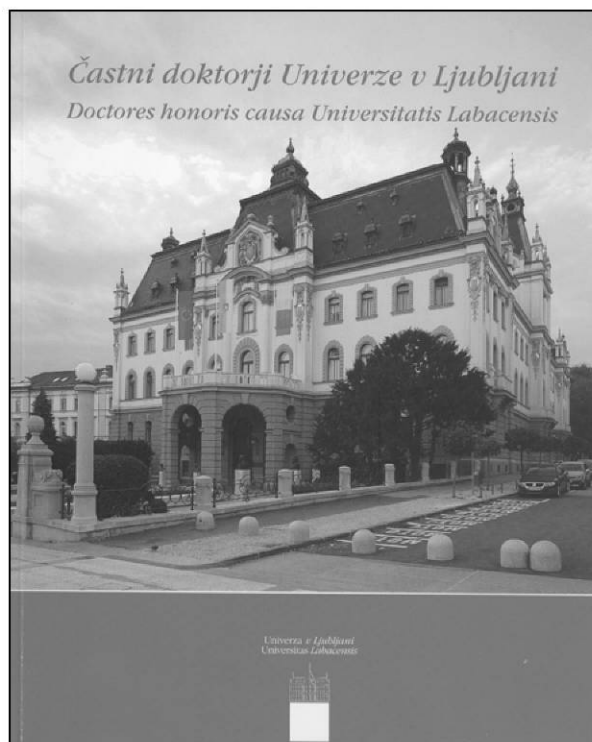
Knjiga *Kongresni trg. Zgodovina prostora do razpada Avstro-Ogrske* je ob številnem slikovnem gradivu zelo lepo oblikovana, lahko berljiva in ni preobsežna. Bralec jo lahko »prediha« z eno potezo. Zadovoljna je lahko tudi Mestna občina Ljubljana, saj je dobila novo knjigo, ki osvetljuje njeno bogato umetnostno zgodovino.

Jure Volčjak

Častni doktorji Univerze v Ljubljani. Ljubljana: Univerza, 2011, 104 strani

Zgodovinski arhiv in muzej Univerze že vrsto let pripravlja razstave, ki govorijo o njeni preteklosti. Predstavljene so bile že njene posamezne članice: Pravna fakulteta, Biotehniška fakulteta, Teološka fakulteta in Tehniška fakulteta. K oblikovanju dejavnosti in širitvi ugleda pa so zelo pripomogli tudi pomembni posamezniki bodisi kot njeni voditelji ali kot osebnosti slovenskega in tujega porekla iz sveta znanosti in umetnosti, nekdanji tudi posamezniki iz politike, ki so s svojim delom prispevali izjemne dosežke. V letu 2001 je bila postavljena razstava o rektorjih ljubljanske Univerze, v letu 2009 je izšel zbornik o njenih profesorji od leta 1919 do 1960. V preteklem letu pa so bili v prostorih Univerze predstavljeni še njeni častni doktorji. Na hodniku pred malo sejno sobo si je tako mogoče na postavljenih desetih pa-

nojih ogledati portretne fotografije petinsedemdesetih častnih doktorjev z navedbo letnice pridobitve doktorata. V vitrinah pa so razstavljene posamezne častne listine, predlogi sklepov senata o podelitvi in zakoni, ki so določali merila za podelitev ter fotografije s podelitve. Razstavo spremlja tudi obsežen razstavniki katalog, delo sodelavcev Zgodovinskega arhiva in muzeja Univerze, z biografijami o nagrajencih, pregledom podeljenih častnih nazivov in navedenimi razlogi za podelitev. Prve častne doktorate je Univerza kralja Aleksandra I. podelila najzaslužnejšim možem, ki so si prizadevali za ustanovitev te ustanove. Prejeli so jih pravnik Danilo Majaron (1929), politik Anton Korosec (1939) in ljubljanski župan Ivan Hribar (1941). Leta 1931 je prejel častni doktorat češki predsednik Tomáš Masaryk, ki je bil tudi profesor, za znanstvene, pedagoške in narodno-kulturne zasluge. V povojnem obdobju, leta 1948, je kot prvi prejel listino častnega doktorja pesnik, prevajalec in dramatik Oton Župančič. V naslednjih letih so bila podeljena priznanja slovenskim raziskovalcem, ko so delovali na tujih ustanovah: leta 1951 Matiju Murku, profesorju slovanske filologije na dunajski Univerzi, in leta 1961 dermatovenerologu Franju Kogoju, ki je doštudiral v Pragi, bil habilitiran v Brnu in delal na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Med profesorji tehničnih smeri pa je Tehniška visoka šola izbrala za častna doktorja Mirka Roša, profesorja gradbeništva na Tehniški visoki šoli v Zürichu, in profesorja ljubljanske Univerze Jožeta Plečnika, ki je veliko ustvarjal v Pragi in Gradcu. Že v petdesetih letih pa je Univerza na seznam častnih

doktorjev dodala tudi nekatere njene nekdanje rektorje, Milana Vidmarja, Alojza Krála, kasneje pa so se jim pridružili še Josip Plemelj, Milko Kos, Makso Šnuderl, Anton Kuhelj, Janez Milčinski, Fran Zwitter in Miha Tišler.

Povprečno je Univerza vse do svoje petdesetletnice podelila po štiri doktorate vsakih pet let. Izjema je bilo leto 1969 ob polstoletnem jubileju univerze, ko je bilo podeljenih kar devet častnih doktoratov. Med devetimi nagrajenci je bilo sedem profesorjev, Srečko Brodar, Jovan Hadži, Milko Kos, Alija Košir, Feliks Lobe, Franc Stele, Alois Tavčar in dva politika, jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito in ideolog Edvard Kardelj. Kronološko gledano je bilo torej število častnih doktoratov povezano z obletnicami ljubljanske Univerze, saj po njeni petdesetletnici nikoli več niso podelili tolikšnega števila častnih nazivov. Leta 1979 so podelili le štiri, med dobitniki pa so bili strojnik Anton Kuhelj, izvedenec za sodno medicino Janez Milčinski, slavist Anton Vratuša in Vida Tomšič. Kot politiki so po letu 1945 prejeli častni doktorat še Sergej Kraigher leta 1977, Marjan Breclj 1979, od tujih pa je bil leta 1985 promoviran predsednik Tanzanije Julius Nyerere. Zadnjič so večje število častnih doktoratov podelili še leta 1989, ob 70-letnici delovanja. Priznanje je prejelo prejelo šest zaslužnih oseb, od teh kar trije kemiki in med njimi dva Nobelova nagrajenca za kemijo: Vladimir Prelog, utemeljitelj moderne organske kemije v Jugoslaviji, in nemški kemik Robert Hubert, kot tretji pa je naziv prejel tudi kemik Neil Bartlett. Med nagrajenci so bili še Marko Pozzetto, preučevalec zgodovine arhitekture, partizanska zdravnica Božena Ravnihar, ki se je posvetila onkologiji in radioterapiji, ter strojnik Hans-Jürgen Warnicke.

V naslednjih letih so nagradili še številne druge posameznike, ki so delovali bodisi doma bodisi v tujini. Leta 1991 je bila promocija Franceta Bezlaja, profesorja slovanskega primerjalnega jezikoslovja na ljubljanski Univerzi in ustanovitelja Sekcije za zgodovinske slovarje pri SAZU. Častni doktorat je prejel tudi Thomas Luckmann (1992), priznani strokovnjak delno slovenskega rodu, ki se je izobrazil in deloval v tujini in potem navezal stike s Slovenijo in Univerzo v Ljubljani. V devetdesetih letih in v začetku novega tisočletja so seznam dopolnili še psihiater Viktor Emil Frankl, psiholog in filozof Anton Trstenjak, matematik Ivan Vidav, ustanovitelj Ekonomskega inštituta na Pravni fakulteti Aleksander Bajt, profesor za intelektualno lastnino Jože Joseph Straus, fizik Robert Blinc ter med kemiki Miha Tišler, Rudolf Hoppe in Dušan Prevorsek ter drugi.

V letu 1999 Univerza ni podelila nobenega častnega doktorata, leta 2009 pa je ta ugledni naslov zopet prejel kemik in nobelovec, in sicer Jean-Marie Lehn, ki si je s svojim strokovnim delom na področju su-

pramolekularne kemije že prislužil najuglednejše nazive. Med nobelovci, ki so prejeli častni doktorat, sta še ameriška ekonomista in profesorja Lawrence R. Klein in Joseph Eugene Stiglitz.

V zadnjih letih je Univerza v Ljubljani z najvišjim priznanjem za umetniško ustvarjanje nagradila flavtistko Ireno Grafenauer in violinista Igorja Ozima, ki sta ustvarjala na eni najboljših glasbenih akademij v Evropi na Mozartumu v Salzburgu. Ta častni naziv za izjemni prispevek k slovenski glasbeni znanosti in kulturi pa je že leta 1990 prejel Dragotin Cvetko, znanstvenik, zaslužen za ureditev modernega muzikološkega študija na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Med petinsedemdesetimi častnimi doktorji, ki se jim je ob koncu leta 2011 kot šestinsedemdeseti pridružil še virolog in nobelovec Harald zur Hausen najdemo še številna druga znana imena z različnih področij znanstvenega, družbenega in kulturnega delovanja: med njimi so italijanski pisatelj in filozof Umberto Eco, ameriški jezikoslovec, filozof in kritik Noam Chomsky, francoski pravnik in borec za človekove pravice Robert Badinter ter profesorica računalništva in informatike na Univerzi Pensilvanije Ruzena Bajcsy, ki je zaslužna, da se je raziskovanje računalniškega vida, to je discipline, ki proučuje, kako iz slikovnih informacij modelirati in razumeti tridimenzionalni svet razširilo tudi v Slovenijo. Med prejemniki tega najvišjega priznanja so tudi nekateri Prešernovi nagrajenci: Srečko Brodar, Jovan Hadži, France Stele, France Bezlaj, Ivan Vidav, Irena Grafenauer, Boris Pahor ter posamezniki, zaslužni za razvoj posameznih študijskih smeri, in sicer Feliks Lobe za področje strojništva, in Alojzij Vadnal kot utemeljitelj prve slovenske ekonomske fakultete, skoraj vsi pa so bili tudi člani znanstvenih akademij.

Ljubljanska Univerza z razstavo »Častni doktorji Univerze v Ljubljani« skupaj z razstavnim katalogom širši javnosti prvič odpira vpogled v podelitve teh častnih nazivov, ki so jih prejeli profesorji, raziskovalci in umetniki kot tudi politiki. S svojim delom so dodali prispevek k prepoznavnosti Slovenije in bogatitvi kulturne zakladnice človeštva.

Tea Anžur

Dosežki slovenskega gradbeništva (1918–1941). Opus stavbenika Josipa Slavca (1901–1978). Ob 110 - letnici rojstva. Znanstvena in slikovna monografija. Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba, 2011, 253 strani

Konec novembra 2011 je ob 110. obletnici rojstva gradbinca Josipa Slavca Inženirska zbornica Slovenije na pročelju stavbe Stara pošta v Kranju mojstru odkrila spominsko ploščo in doprsni kip. Zavod za tu-